

ΔΙΑΔΟΧΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ*

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΧΩΡΟΥΝΤΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΟΝΟΜΗ

Ἐξοχώτατε κύριε Πρόεδρε τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας,

Ὅπως εἶναι φυσικό ὁ λόγος μὲ τὸν ὁποῖο παραδίδω τὴν προεδρία τῆς Ἀκαδημίας στὸ διάδοχό μου θὰ εἶναι πολὺ σύντομος. Δὲν πρόκειται γιὰ ἀπολογισμό. Ἀναλαμβάνοντας πρὸ ἑνὸς ἔτους τὴν προεδρία ἀνέφερα ὅτι θεωροῦσα τὸν ἑαυτό μου λειτουργὸ καὶ διάκονο ἐθνικῆς ἀποστολῆς καὶ ἀπὸ τῆ γραμμῆ αὐτῆ οὐδόλως παρεξέκλινα, ἀλλὰ οἱ διάφορες ἐγγενεῖς δυσκολίες δὲν ἐπιτρέπουν στὸν ἐκάστοτε πρόεδρο νὰ ἐπιτελέσει στὸ ἀκέραιο τὸ πρόγραμμά του, τὸ ὁποῖο —ἂς λεχθεῖ καὶ αὐτὸ— δὲν ἔχει μεγάλα περιθώρια ἰδιαιτερότητας ἀπὸ πρόεδρο σὲ πρόεδρο.

Ἔτσι σὲ γενικὲς γραμμὲς στὶς πολιτιστικὲς δραστηριότητες τῆς Ἀκαδημίας προβλήθηκε ποικιλότροπα ἡ κληρονομιά τοῦ ἔνδοξου πολιτιστικοῦ μας παρελθόντος καὶ συνεχίστηκε ἀπρόσκοπτα ὁ διάλογος μὲ τίς ξένες Ἀκαδημίες γιὰ τὴν προαγωγή τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης. Οἱ ἐπιστημονικὲς ἀνακοινώσεις καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἐρευνητικοῦ ἔργου τῶν Κέντρων καὶ Γραφείων τῆς Ἀκαδημίας συμπληρῶνουν τὴ γενικὴ γνωστὴ εἰκόνα δράσης ὅπως ἀναμενόταν.

Ἀπὸ τὰ Κέντρα στὰ ὁποῖα ἀναφέρθηκα ὀνομαστικά κατὰ τὴν ἀνάληψη τῆς Προεδρίας μου τὸ Κέντρο Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ ἐπειδὴ, παρὰ τίς συνεννοήσεις μὲ τὸ ἐποπτεῦον Ὑπουργεῖο, οὐδεμία ἀπολύτως βοήθεια ὑπῆρξε σὲ προσωπικό, ἢ Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Κέντρου ἀπεφάσισε τὴ μετονομασία του σὲ Κέντρο Νεοελληνικῶν Διαλέκτων. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι τὸ προσωπικό τοῦ Κέντρου στὸ ἐξῆς θὰ δραστηριοποιεῖται κυρίως στὸν ἐμπλουτισμὸ σὲ διαλεκτικὸ ὕλικὸ καὶ δευτερευόντως στὴ σύνταξη καὶ ἔκδοση τοῦ γνωστοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ, τὸ ὁποῖο μὲ τὴ σειρά του θὰ ὀνομαστεῖ Ἱστορικὸ Λεξικὸ τῶν νεοελληνικῶν διαλέκτων. Πρόκειται γιὰ μιὰ ἀναγκαῖα προσαρμογὴ στὴν πραγματικότητα καὶ ἡ γενναία αὐτὴ ἀπόφαση θὰ ἔπρεπε

* Συνεδρία τῆς 10 Ἰανουαρίου 2002.

νά είχε ληφθεῖ πρὸ πολλοῦ, ὥστε νὰ ἀποφευχθοῦν τὰ ἐπικριτικὰ σχόλια γιὰ τὴν Ἀκαδημία ἀπὸ μέρους ὅσων δὲν γνωρίζουν περὶ τίνος πρόκειται.

Σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ Κέντρο Ἑρεύνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας καὶ τὸ κτήριο τῆς δωρεᾶς τοῦ Ἰδρύματος Λίλιαν Βουδούρη στὴν Πλάκα, ξεπεράστηκαν ἐπὶ τέλους οἱ ποικίλες νομικὲς καὶ γραφειοκρατικὲς διατυπώσεις, ἡ ἀνακαίνιση ἔχει προχωρήσει ἀρκετὰ καὶ πιστεύεται βέβαια ὅτι τὸ κτήριο θὰ παραδοθεῖ σὲ μερικὸς μῆνες καὶ ὅτι ἡ μεταστέγαση τοῦ Κέντρου θὰ πραγματοποιηθεῖ ἐντὸς τοῦ 2002, ὁπότε μπορεῖ νὰ προγραμματιστεῖ καὶ τὸ συνέδριο γιὰ τὸν ἰδρυτὴ του Νικόλαο Πολίτη.

Στὸ Κέντρο Ἐκδόσεως Ἔργων Ἑλλήνων Συγγραφέων περατώθηκε ἡ καταγραφή τοῦ συνόλου τῆς βιβλιοθήκης καὶ σὲ ἓνα μῆνα τελειώνει ἡ καταγραφή 2.000 περίπου τόμων φιλολογικῶν ἔργων τῆς βιβλιοθήκης Κωνσταντίνου Κόντου. Μὲ τίς νέες προσθήκες καὶ τίς ἀγορὲς στίς ὁποῖες προβαίνει τὸ Κέντρο συστηματικὰ χάρη στὴν ἐξεύρεση χορηγῶν, ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Κέντρου αὐτοῦ θὰ ἀποβεῖ σύντομα ἡ καλύτερη φιλολογικὴ βιβλιοθήκη τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν ἀρχαιογνωσία καὶ τὴ μεσαιωνικὴ φιλολογικὴ δημιουργία καὶ πρέπει νὰ ἐξευρεθεῖ σύντομα χῶρος γιὰ ἐπέκτασή της. Ἡ ἐκδοτικὴ δραστηριότητα τοῦ Κέντρου παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ὑπολειτουργεῖ, ἀφοῦ τὸ προσωπικό του ἀριθμεῖ μόνο τρεῖς ἐρευνητές, εἶναι ἱκανοποιητικὴ χάρη στὴν προσφορά ἔργων πρὸς ἔκδοση καὶ ἀπὸ ἐξωτερικοὺς συνεργάτες.

Λυποῦμαι νὰ ἀναφέρω ὅτι ἡ παλαιὰ ἐπιθυμία τῆς Ἀκαδημίας γιὰ τὴν ἴδρυση διεθνῶν κέντρου Ἀκαδημιῶν στὸ χῶρο τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Πλάτωνος δὲν προωθήθηκε στὴν παρούσα συγκυρία γιατί δὲν εἶχε καμία ἐλπίδα πραγματούσεως. Λυποῦμαι ἐπίσης νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι ἡ ἐκφρασμένη ἐπιθυμία μου γιὰ ἐνίσχυση τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Γραφείου Ἐπιστημονικῶν Ὁρῶν καὶ Νεολογισμῶν δὲν εὐδοθῆκε λόγῳ ἔλλειψης τῶν ἀναγκαίων οικονομικῶν πόρων. Γιὰ τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα, τὸν κανόνα καὶ τὸ πρότυπο αὐτὸ γιὰ ὅλες τίς ἐποχές, ὅπως ἐπισήμανε ὁ Κάρλ Μάρξ, τὸ μόνο πού κάναμε ἦταν ἡ γνωστὴ διακήρυξη τῶν 40 ἀκαδημαϊκῶν ἡ ὁποία βρῆκε μεγάλη ἀπήχηση στὴν κοινὴ γνώμη καὶ τὸ ψήφισμα τῆς Ὀλομέλειας γιὰ ἀναβάθμιση τῆς ἑλληνικῆς παιδείας στίς χῶρες τῆς Ε.Ε. Ἡ διεξοδικὴ συζήτηση γιὰ τὴ διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς στὴν ἑλληνικὴ ἐκπαίδευση μετατέθηκε στὴν καινούργια προεδρία.

Ἡ Προεδρία μου ἦταν ἀνοικτὴ σὲ νέες προσεγγίσεις. Στὴ σύσκεψη τῆς Βενετίας, τὴν ὁποία προκάλεσε ὁ πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ε.Ε. καθηγητῆς Carlo Pondi καὶ στὴν ὁποία συμμετεῖχαν μὲ τοὺς προέδρους τους οἱ Ἀκαδημίες τῆς Ν.Α. Εὐρώπης, ὁ πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ὑπεδείχθη ὁμόφωνα ὡς ὁ πρῶτος ἐτήσιος πρόεδρος τῆς συνόδου μὲ τρία βάρη: (1) τὴν ἔκδοση τῶν εἰσηγήσεων τῆς σύσκεψης Βενετίας· (2) τὴν ἐτοιμασία σχεδίου δράσης τῶν ἀκαδημιῶν αὐτῶν ἕως τὸ τέλος Μαρτίου· (3) τὴν ὁργάνωση συνεδρίου στὴν Ἀθήνα τὸν Ὀκτώβριο. Ἐξ ἄλλου τὸ Δεκέμβριο συνῆλθε στὴν Ἀθήνα προσύσκεψη τῶν προέδρων τῶν Ἀκαδημιῶν τῶν χωρῶν Συνεργασίας τῆς περιοχῆς τοῦ Εὐξείνου Πόντου πού ὁργανώθηκε ἀπὸ τὸ Διεθνὲς Κέντρο Μελετῶν τῶν Χωρῶν τοῦ Εὐξείνου Πόντου, προκειμένου νὰ ὁργανωθεῖ συνέδριο τῶν Ἀκαδημιῶν αὐτῶν στὴν Ἀθήνα. Ἡ ἐναρκτήρια τελετὴ τοῦ συνεδρίου φιλοξενήθηκε στὴν ἀνατολικὴ αἴθουσα τῆς Ἀκαδημίας μας καὶ

ὁ Πρόεδρος τῆς ἐκήρυξε τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν του. Ἀπὸ τῆ συμμετοχῆ μου στὶς δύο αὐτὲς συσκέψεις ἀπεκόμισα τὴν πίστη ὅτι ὅλες οἱ ἀνωτέρω χῶρες ἐπιθυμοῦν διακαῶς τὴν μεταξύ τους ἀνάπτυξη στοὺς τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐπιστήμης καὶ εὐελπιστοῦν νὰ συμβάλουν μὲ τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ συνεργασία στὴν εἰρήνευση τῆς περιοχῆς καὶ στὴν πολιτιστικὴ, οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀνάπτυξη τῶν χωρῶν τους. Ὅλων δὲ οἱ ἐκπρόσωποι ἀποβλέπουν πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ συνεπῶς πρὸς τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν γιὰ συνεργασία στὰ πρῶτα τους βήματα, γι' αὐτὸ φρονῶ ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἀνταποκριθοῦμε πρόθυμα γιὰ τὸ γενικότερο συμφέρον τῆς χώρας μας καὶ γιὰ νὰ μὴ μᾶς καταλογισθεῖ ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερομένους ἔπαρση καὶ ἀδιαφορία ἔναντι τῶν προβλημάτων τους.

Οἱ σχέσεις μας μὲ τὴ Διεθνή Ἐνωση Ἀκαδημιῶν διευρύνθηκαν ἀποφασιστικὰ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Ἀπὸ τὰ τέσσερα προγράμματα μὲ τὰ ὁποῖα συνεργαζόμεστε, τὸ ἓνα πρόγραμμα ποὺ εἶχε ἀτονήσει ἐπαναδραστηριοποιήθηκε —πρόκειται γιὰ τὸ πρόγραμμα *Tabula Imperii Romani*— χάρη καὶ στῆ βοήθεια τοῦ συναδέλφου Βασιλείου Πετράκου. Ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα προγράμματα, τὸ μόνον καθαρὰ ἐλληνικῆς εἰσήγησης —πρόκειται γιὰ τὸ Σύνταγμα (*Corpus*) τῶν Βυζαντινῶν Τοιχογραφιῶν— κινδυνεύει νὰ ὑποβαθμισθεῖ γιατί ἐνῶ ἔχουμε ὑποσχεθεῖ στὴ *Union Académique Internationale* πρὶν ἀπὸ τρία χρόνια ὅτι θὰ συγκαλέσουμε στὴν Ἀθήνα συνάντηση τῶν ἐκπροσώπων ὅσων χωρῶν ἐπιθυμοῦν νὰ συμμετάσχουν στὸ πρόγραμμα γιὰ νὰ συντονιστοῦν οἱ ἐνέργειες ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων, λυποῦμαι νὰ ἀναφέρω ὅτι ἡ συνάντηση δὲν πραγματοποιεῖται ἐξαιτίας τῆς δικῆς μας ὑπαιτιότητος. Ἡ Ἀκαδημία καλεῖται νὰ δώσει λύση στὸ χρονίζον αὐτὸ ζήτημα γιατί εἴμαστε ἐκτεθειμένοι στὴ Διεθνή Ἐνωση Ἀκαδημιῶν. Τὰ ὑπόλοιπα δύο προγράμματα, δηλαδὴ τὸ *Corpus Vasorum Graecorum* καὶ τὸ Σύνταγμα Βυζαντινῶν Φιλοσόφων συνεχίζονται μὲ ἱκανοποιητικὸ ρυθμό.

Στὰ τέσσερα ἀνωτέρω προγράμματα ἔχουν ἀπὸ τὸ 2001 προστεθεῖ ἄλλα τέσσερα προγράμματα, ἦτοι:

1. *Sylloge Nummorum Graecorum*. Τὸ πρόγραμμα αὐτό, ὅπως καὶ τὰ ὑπόλοιπα τρία, ἔχουν ἤδη ἐγκριθεῖ ἀπὸ τὴ *Union Académique Internationale* καὶ ἕως τὸν Ἀπρίλιο θὰ ἔχει δημοσιευθεῖ ὁ πρῶτος τόμος τῆς σειρᾶς ποὺ ἔχει ἤδη ἐτοιμαστῆ ἀπὸ τὴν ἐπίτιμο διευθύντρια τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν κυρία Μαντῶ Οἰκονομίδου καὶ ἔχει ὡς ἀντικείμενο τὸν πρῶτο τόμο τῆς νομισματικῆς συλλογῆς τοῦ καθηγητῆ τῆς ἱατρικῆς καὶ πολιτευτοῦ Ἄντ. Χρηστομάνου.

2. *Monumenta Palaeographica Medii Aevi*. Ἡ μελετητικὴ ομάδα τοῦ προγράμματος ἐτοιμάζει ἓνα τόμο γιὰ τὰ χρονολογημένα χειρόγραφα τῶν Ἀθηνῶν (ἕως τὸ 1600). Στὸ πρόγραμμα συνεργάζεται καὶ τὸ Μορφωτικὸ Ἰνστιτούτο τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης μὲ τὸ στέλεχός του κ. Ἄγαμ. Τσελίκα.

3. *Monumenta Musicae Byzantinae*. Οἱ συνεργάτες μας γιὰ τὸ πρόγραμμα ἐτοιμάζουν τὴν ἔκδοση τοῦ πλουσιότατου μουσικοῦ χειρογράφου τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης μὲ ἀρ. 2406 (τοῦ ἔτους 1453).

4. Σύνταγμα (*Corpus*) Βυζαντινῶν ἀστρονόμων. Οἱ συνεργάτες μας καθηγητὲς

Πάσχος και Παππᾶ θὰ προβοῦν σὲ ἀνάλυση τῆς πραγματείας Ἰσαὰκ Ἀργυροῦ, Ἀστρονομικὴ Πραγματεία ἣ ὁποία βρίσκεται σὲ χειρόγραφο τοῦ Ἁγίου Ὅρους στὴ Μονὴ Διονυσίου ἀρ. 324 (Λάμπρου 3858.1).

Ἐνα πέμπτο πρόγραμμα γιὰ τὸ «Ἑλληνικὸ θέατρο τοῦ Μεσαίωνα, τῆς Ἀναγέννησης καὶ τῆς Τουρκοκρατίας», τὸ ὁποῖο διευθύνει ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. W. Puchner, θὰ ὑποβληθεῖ γιὰ ἔγκριση στὴν προσεχῆ σύνοδο τῆς Διεθνoῦς Ἐνώσεως Ἀκαδημιῶν τὸν Ἰούνιο.

Ἄν τὰ πέντε νέα προγράμματα προχωρήσουν κανονικά, τότε ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν θὰ παρουσιάσει στὸ μέλλον καλὴν ἀσφαλῶς εἰκόνα ἐρευνητικῆς δράσης στοὺς κόλπους τῆς Union Académique Internationale. Δὲν ἦταν ἄλλωστε ἐπιτρεπτό νὰ ἀπουσιάζουμε ἀπὸ τόσα ἑλληνικοῦ ἐνδιαφέροντος προγράμματα.

Γιὰ τὸν ὀρισμὸ τόσο τῶν μελῶν τῶν ἐθνικῶν ἐπιτροπῶν τῶν ἀνωτέρω προγραμμάτων ὅσο καὶ τῶν συνεργατῶν τοὺς συνεργαζόμαστε μὲ διάφορα ἐρευνητικὰ κέντρα καὶ πανεπιστήμια τῆς χώρας καὶ ἐλπίζω ὅτι ἡ ἀποφασιστικῆς σημασίας αὐτὴ ἀρχὴ θὰ ἀκολουθηθεῖ καὶ στὸ μέλλον μὲ συνεχῶς αὐξημένη τάση. Ἡ Ἀκαδημία εἶναι ἓνα ἴδρυμα περιορισμένων δυνατοτήτων καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἀγνοεῖ ὀρισμένες ἐπιστημονικὲς δυνάμεις ποὺ εὐρίσκονται ἐκτὸς αὐτῆς, προκειμένου νὰ προαγάγει τὰ ἐρευνητικὰ τῆς προγράμματα.

Πρὶν ἐγκαταλείψω τὸ βῆμα αἰσθάνομαι βαθιὰ ὑποχρέωση νὰ εὐχαριστήσω θερμὰ τὰ Μέλη τῆς Συγκλήτου γιὰ τὴν ἀμέριστη συμπαράστασή τους κατὰ τὴν ἄσκηση τῶν καθηκόντων μου, καὶ ὅπως ἰδιαιτέρως τὸν κ. Γενικὸ Γραμματέα καθηγητὴ κ. Νικόλαο Ματσανιώτη ποὺ ἡ ἀγαθὴ τύχη μᾶς ἐπέτρεψε νὰ συνεργαστοῦμε μὲ ἀγαστὴ πραγματικὰ σύμπνοια γιὰ τοὺς ὑψηλοὺς σκοποὺς τοῦ Ἀνωτάτου Ἰδρύματος τῆς Χώρας μας. Ἐγκάρδιες ἐπίσης εὐχαριστίες ἀπευθύνω καὶ πρὸς τὰ διοικητικὰ στελέχη τῆς Ἀκαδημίας τὰ ὁποῖα ἀνταποκρίθηκαν ἱκανοποιητικὰ σὲ μιὰ πυρετώδη προεδρία. Ἐντελῶς ξεχωριστὰ ἐπιθυμῶ νὰ εὐχαριστήσω τὴν κυρία Μαργαρίτα Γιαννουλάκη-Γιόκαρη γιὰ τὴν παραδειγματικὴ ἀφοσίωση μὲ τὴν ὁποία ὑπρέτησε τὸ Ἰδρυμα καὶ τὸν Πρόεδρο προσωπικά.

Σεβασμιώτατε κύριε Πρόεδρε,

Μὲ τὰ προβλήματα στὰ ὁποῖα ἀναφέρθηκα ἀνωτέρω ἀλλὰ καὶ μὲ πάρα πολλὰ ἄλλα θὰ ἔχετε νὰ ἀσχοληθῆτε στὴν προεδρία σας. Οἱ ἐγκάρδιές μου εὐχὲς συνοδεύουν τόσο ἐσᾶς κ. Πρόεδρε γιὰ τὴν πλήρη ἐπιτυχία τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων σας καὶ τὴν ἀποτελεσματικὴ προώθηση τῶν σοβαρῶν στόχων τοῦ Ἀνωτάτου Ἰδρύματος, ὅσο καὶ τὸν νέο Ἀντιπρόεδρο κ. Γρηγόριο Σκαλκέα, μὲ τὴν ἰδιαίτερη ἐλπίδα ὅτι θὰ ἰδεῖ τὸ 2002 τὴν ἔναρξη τῆς κανονικῆς λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Κέντρου Ἰατροβιολογικῶν Ἐρευνῶν γιὰ τὸ ὁποῖο πολὺ ἐμόχθησε.

Καὶ τώρα ἦλθε ἡ στιγμή νὰ ἀναλάβετε τὴν προεδρία μὲ τὴν παράδοση σ' ἐσᾶς τοῦ μεγάλου διασῆμου τῆς Ἀκαδημίας. Καλῶ ἐπίσης τὸν συνάδελφο κ. Σκαλκέα νὰ καταλάβει τὴ θέση τοῦ Ἀντιπροέδρου στὸ προεδρεῖο.

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΕΡΓΑΜΟΥ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ (ΖΗΖΙΟΥΛΑ)

Ἐξοχώτατε Κύριε Πρόεδρε τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας,

Ἡ ἀνάληψη τῆς προεδρίας τοῦ ἀνωτάτου πνευματικοῦ ἰδρύματος τῆς χώρας μας κατὰ τὴν ἀρχὴ τῆς κρίσιμης γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα χιλιετίας, ποὺ διανύομε ἤδη, βαρύνει τὴ συνείδηση τοῦ ἀναλαμβάνοντος τὸ ὑψηλὸ αὐτὸ λειτούργημα μὲ τὴ συναίσθηση ἰδιαίτερης εὐθύνης. Τὸ λειτούργημα βεβαίως τοῦ Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν δὲν παρέχει τὴ δυνατότητα τῆς πραγματοποιήσεως μεγαλεπήβολων σχεδίων. Ὑπόκειται σὲ δύο περιορισμούς, οἱ ὁποῖοι καθιστοῦν ἐντελῶς ἀνεδαφικὴ ὅποια δὴποτε φιλοδοξία αὐτοῦ τοῦ εἶδους. Ὁ ἓνας περιορισμὸς συνίσταται στὴν ἐνιαυσία διάρκεια τῆς θητείας τοῦ ἐκάστοτε προέδρου, χρόνου ἀρκετὰ περιορισμένου γιὰ ὅποια δὴποτε μακρᾶς πνοῆς ἔργο. Ὁ ἄλλος περιορισμὸς ἔγκειται στὸν τρόπο λειτουργίας τοῦ θεσμοῦ τῆς Ἀκαδημίας, ὁ ὁποῖος ὑποδειγματικὰ δημοκρατικὸς, ἀναθέτει τὶς τελικὲς ἀποφάσεις ἐπὶ ὅλων τῶν σοβαρῶν θεμάτων στὸ σῶμα τῆς Ὀλομελείας τῆς Ἀκαδημίας. Στὸν ἐκάστοτε Πρόεδρο ἐναποτίθεται ἡ μέριμνα τῆς ὁμαλῆς καὶ ἀποδοτικῆς λειτουργίας ὅλων τῶν διοικητικῶν ὀργάνων τοῦ Ἰδρύματος, ὁ συντονισμὸς τῶν ἐργασιῶν τῆς Συγκλήτου καὶ τῆς Ὀλομελείας τοῦ σώματος, ἡ ἐπικοινωνία μὲ τὶς ἀρχὲς τοῦ Κράτους καὶ ἡ ἐν γένει ἐκπροσώπηση τοῦ Ἰδρύματος πρὸς τὰ λοιπὰ πνευματικὰ ἰδρύματα τῆς χώρας καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τὴν κοινωνία ἐν γένει. Ταῦτα βεβαίως ἐπιτρέπουν στὸν ἐκάστοτε πρόεδρο τὴν ἀνάληψη πρωτοβουλιῶν καὶ τὴν ὑποβολὴ προτάσεων, ἐπ' ἀναφορᾶ πάντοτε πρὸς τὸ σῶμα τῆς Ὀλομελείας, μὲ σκοπὸ τὴν ὅσο τὸν δυνατὸν ἀποδοτικώτερη προσφορὰ τοῦ Ἰδρύματος κατὰ τὶς προβλέψεις καὶ τοὺς ὁραματισμοὺς τῶν ἰδρυτῶν τῆς. Οἱ ἰδρυταὶ αὐτοὶ ἐθεώρησαν τὴν Ἀκαδημίαν «ἐθνικὴν ἀνάγκην ἐκ τῶν μεγίστων», καὶ ἀνέθεσαν σ' αὐτὴν «τὴν καλλιέργειαν καὶ προαγωγὴν τῶν ἐπιστημῶν, τῶν γραμμάτων καὶ τῶν καλῶν τεχνῶν, διὰ τῆς συγκεντρώσεως καὶ συνεργασίας τῶν ἐπιφανεστάτων Ἑλλήνων ἐπιστημόνων, λογογράφων καὶ καλλιτεχνῶν», καθὼς καὶ τὴν «ἔρευναν τῶν στοιχείων καὶ τῶν προϊόντων τῆς ἑλληνικῆς γῆς καὶ τὴν καθόλου μελέτην τῆς φύσεως τῆς χώρας», καὶ τὴν «διὰ γνωμοδοτήσεων, προτάσεων, ἀποφάσεων καὶ κρίσεων διαφώτισιν καὶ καθοδήγησιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἄλλων Ἀρχῶν», εἰς τὰ ἔργα των, καθὼς καὶ τὴν «ἀπονομὴν ἠθικῶν καὶ ὑλικῶν βραβείων καὶ ἀμοιβῶν» σὲ ὅσους διακρίνονται γιὰ τὴν ἐπίδοση στίς ἐπιστῆμες, τὰ γράμματα καὶ τὶς τέχνες, καθὼς καὶ τὴν προσφορὰ τους στὴν κοινωνία.

Οἱ δραματισμοὶ αὐτοὶ τῶν ἐμπνευσμένων ἰδρυτῶν τῆς Ἀκαδημίας θὰ βρίσκονται διαρκῶς στὴ σκέψη καὶ τοῦ νέου Προέδρου τοῦ Ἰδρύματος, ὁ ὁποῖος θὰ προσβλέπει διαρκῶς στὴ συνεργασία τῶν μελῶν τοῦ προεδρείου, μάλιστα δὲ τοῦ φιλτάτου δραστηρίου Ἀντιπροέδρου κ. Γρηγορίου Σκαλκέα, τοῦ προικισμένου μὲ σπάνιες διοικητικές ἰκανότητες Γενικοῦ Γραμματέως κ. Νικολάου Μαρσανιώτη, τοῦ σοφοῦ καὶ σεβαστοῦ σὲ ὅλους Γραμματέως ἐπὶ τῶν Δημοσιευμάτων κ. Μανούσου Μανούσακα, καὶ τοῦ μὲ ἄκρα ἐπιτυχία θητεύοντος στὸ λειτούργημα τοῦ Γραμματέως ἐπὶ τῶν Πρακτικῶν κ. Σπυρίδωνος Ἰακωβίδη, καθὼς καὶ στὰ μέλη τῆς Συγκλήτου, τὸ διοικητικὸ καὶ ὑπαλληλικὸ προσωπικόν, τὸ ὁποῖο θὰ τύχει ὅλης τῆς προσωπικῆς στοργῆς μου, πρὸ πάντων καὶ κυρίως δὲ πρὸς τὸ σῶμα τῶν τακτικῶν μελῶν τῆς Ἀκαδημίας, οἱ ὁποῖοι μὲ ἐτίμησαν διὰ τῆς ψήφου των στὸ ὑπατο αὐτὸ λειτούργημα τοῦ ἀνωτάτου πνευματικοῦ ἰδρύματος τῆς χώρας. Μὲ θαθεῖα εὐγνωμοσύνη τοὺς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴ αὐτὴ τιμὴ, καὶ ὑπόσχομαι ὅτι θὰ καταβάλω κάθε προσπάθεια νὰ ἀνταποκριθῶ στὴν ἐμπιστοσύνη τους.

Ἡ παρουσία κατὰ τὴν ἀποψινὴν τελετὴν τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ νέου προέδρου τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος, Κύριε Πρόεδρε τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, ἐκπροσώπων τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου καὶ τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου, ὡς καὶ μελῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἄλλων Ἱεραρχῶν καὶ κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς ἀξιότιμου ὑφυπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, καθὼς καὶ ὄλων ὅσοι παρευρίσκεσθε στὴν συνεδρία αὐτή, Κυρίες καὶ Κύριοι, τιμᾷ ὅλως ἰδιαίτερος τόσον τὸ ταπεινόν μου πρόσωπον ὅσον καὶ τὸ Ἴδρυμα, τοῦ ὁποῖου ἔχω ἤδη τὴν τιμὴ νὰ προεδρεύω. Εὐχαριστῶ ὅλους γιὰ τὴν τιμὴ τῆς παρουσίας σας, ἀπὸ τὴν ὁποία ἀντλῶ ἐνίσχυση στὴν ἐκπλήρωση τῶν νέων καθηκόντων μου. Ὅπως ἰδιαίτερος εὐχαριστῶ τὸν ἀπερχόμενον Πρόεδρον τοῦ Ἰδρύματος κ. Νικόλαον Κονομὴν, διαπρεπῆ κλασσικὸν φιλόλογον καὶ ἀκαδημαϊκόν, γιὰ τὴν πολύτιμη προσφορὰ του στὸ Ἴδρυμα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.

Κατὰ τὴν ἐπίσημη αὐτὴ στιγμὴ μὲ συνέχει ἡ σκέψη ὅτι γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἑβδομηκονταεξαετῆ ἱστορία τῆς Ἀκαδημίας ἀνατίθεται τὸ ὑψηλὸ λειτούργημα τῆς προεδρίας τῆς σὲ κληρικὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ Μητροπολίτη τῆς.

Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ τῆς ἰδρύσεώς της ἡ Ἀκαδημία εἶχε τὸ προνόμιον νὰ ἔχει μετὰ τῶν ἰδρυτικῶν μελῶν τῆς τὸν διαπρεπῆ καὶ χαλκέντερον ἐκκλησιαστικὸ ἱστορικὸ αἰοδίμο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν Χρυσόστομον Παπαδόπουλον, νὰ εὔρει δὲ τὸν ἀντάξιον διάδοχόν του στὴν ἔδρα τῆς θεολογίας στὸν ἀπὸ Τραπεζοῦντος Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν Χρῦσανθον Φιλιππίδην, προσωπικότητα μὲ ἐξέχουσα προσφορὰ ὅχι μόνον στὴν ἐπιστήμη, ἀλλὰ καὶ στὸ ἔθνος. Οὐδεὶς ὅμως ἐξ αὐτῶν ἀνέλαβε καθήκοντα προέδρου τῆς Ἀκαδημίας, ὁ μὲν πρῶτος προφανῶς λόγῳ τοῦ φόρτου τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποχρεώσεών του, ὁ δὲ δεύτερος ἔνεκα τῆς ἀπομακρύνσεώς του ἀπὸ τὸν

ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον τὸν χρόνον ἀκριβῶς, κατὰ τὸν ὅποιον ὡς ἀντιπρόεδρος τῆς Γ' Τάξεως ἐτοιμάζετο νὰ ἀναλάβει τὴν προεδρίαν τῆς. Ὑπῆρξαν βεβαίως λαϊκοὶ θεολόγοι ἀκαδημαϊκοί, πού διετέλεσαν πρόεδροι τῆς Ἀκαδημίας, ὅπως οἱ ἀείμνηστοι Δημήτριος Μπαλάνος, Γρηγόριος Παπαμιχαήλ, Παν. Μπρατσιώτης, Ἀμ. Ἀλιβιζᾶτος, Ἰωάν. Καρμίρης καὶ Κ. Μπόνης. Πρὸς ὅλους αὐτούς, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων ὑπῆρξαν διδάσκαλοί μου, στρέφω τὴν στιγμή αὐτὴ εὐγνώμονα τὴν σκέψη μου. Πρόθεσή μου καὶ ζωντὴ ἐπιθυμία μου ἀποτελεῖ νὰ ὀργανωθοῦν, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς προεδρίας μου ἐπιστημονικὰ μνημόσυνα, γιὰ νὰ ἐξαρθεῖ ἡ μεγάλη προσφορά τους στὴν ἐπιστήμη καὶ τὴν ἴδια τὴν Ἀκαδημία.

Ἡ ἀνάμνηση τῶν διακεκριμένων αὐτῶν προκατόχων μου στὴν ἐκπροσώπηση τῆς θεολογίας στὸ ἀνώτατο αὐτὸ πνευματικὸ ἴδρυμα ὀδηγεῖ φυσικῶς τὴ σκέψη μου στὴ σπουδαιότητα, πού ἀπέδωσαν οἱ ἐμπνευσμένοι ἰδρυταὶ τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ θεσμοῦ στὸν πνευματικὸ χαρακτήρα τοῦ ἰδρύματος. Προφανῶς, οἱ φωτισμένοι αὐτοὶ ἠγάγεται ἐθεώρησαν ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή ἀναγκαῖα τὴ σύνδεση τῆς ἐπιστήμης μὲ τὴν εὐρύτερη καλλιέργεια τοῦ πνεύματος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου κατέταξαν, ὅπως ἦταν φυσικό, τὴ θεολογία. Ἐπιστήμη καὶ θρησκεία δὲν διατηροῦσαν τις ἀγαθότερες τῶν σχέσεων ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού ἡ Ἐκκλησία στὴ Δύση θέλησε νὰ ἐλέγξει τὴν ἐλευθερία τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας, ὅπως συνέβη στὴ γνωστὴ περίπτωση τοῦ Γαλιλαίου, καὶ ὁ Εὐρωπαϊκὸς Διαφωτισμὸς διαχώρισε ὀξύτατα τὸν ἀνθρώπινο λόγο ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴ πίστη. Ἔτσι πολὺ γρήγορα λησμονήθηκε ὅτι μεγάλοι φυσικοὶ ἐπιστήμονες καὶ φιλόσοφοι, ὅπως ὁ Καρτέσιος, ὁ Ἰσαὰκ Νεύτων κ.ἄ. ἦταν θεολόγοι, καὶ ὅτι ἡ ἴδια ἡ γένεση καὶ ἀνάπτυξη τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ὑπῆρξε ἔκφραση καὶ ἀποτέλεσμα τῆς γόνιμης συναντήσεως τῶν ἀρχαιοελληνικῶν κοσμολογικῶν ἀναζητήσεων, μὲ τὴν ἰουδαιοχριστιανικὴ ἀντίληψη τοῦ κόσμου ὡς κτιστοῦ καὶ πεπερασμένου, καὶ συνεπῶς ὑποκειμένου σὲ ἔρευνα τῆς κτιστῆς φύσεώς του καθαυτὴν, χωρὶς σύγχυση μὲ τὴν ἀκτιστὴ καὶ αἰώνια φύση τοῦ Δημιουργοῦ. Οἱ σχέσεις ἐπιστήμης καὶ θεολογίας πέρασαν ἔτσι ἀπὸ μιὰ μακρὰ περίοδο ἀμοιβαίας καχυποψίας, ἀν ὅχι καὶ πολεμικῆς, μέχρις ὅτου φθάσουν στὶς ἡμέρες μας νὰ ἐπιζητοῦν πλέον τὴν στενὴ συνεργασία τους προκειμένου νὰ ἀντιμετωπίσει ἡ ἀνθρώπινη κοινωνία τὰ πελῶρια πνευματικὰ καὶ ἠθικὰ προβλήματα, πού συσσωρεύει ἡ ραγδαία πρόοδος τῶν ἐπιστημῶν. Ἴσως ποτὲ ἄλλοτε κατὰ τὸ παρελθὸν νὰ μὴ εἶχεν ἀποδειχθεῖ τόσο σοφὴ ἡ συστέγασση στὸν ἴδιο πνευματικὸ χῶρο, ὅπως στὴν Ἀκαδημία αὐτὴ, ὅλων τῶν περιοχῶν τῆς διακονίας τοῦ πνεύματος (ἐπιστημῶν, τεχνῶν, γραμμάτων καὶ θεολογίας), ὅσο ἀποδεικνύεται σήμερα, στὴν ἀρχὴ τῆς τρίτης χιλιετίας, ὅταν πλέον ἡ συνεργασία ὅλων αὐτῶν τῶν ἐκφάνσεων τῆς πνευματικῆς ζωῆς δὲν εἶναι ἀπλῶς ἐπιθυμητὴ, ἀλλὰ ἐνδεχομένως ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἀποδεικνύεται ἔτσι θεσμὸς ὑψίστης ἀποστολῆς καὶ σημασίας στὴν ἐποχὴ μας. Χρέος τῆς εἶναι νὰ ἐνώσει τις μεγάλες πνευματικὲς δυνά-

μεις, πού περιέχει, ὥστε ἡ φωνή καί συμβολή της νά γίνει αἰσθητή στόν σύγχρονο κόσμο καί μέ τὸ κῦρος, πού διαθέτει, νά ἐπηρεάζει οὐσιαστικά τὴν πορεία τῶν γεγονότων. Τὸ σπουδαῖο ἔργο, πού ἐπιτελεῖται στὰ ἐρευνητικά της κέντρα, τὰ πολὺ ἀξιόλογα δημοσιεύματά της, ὁ σημαντικός ἀριθμὸς τῶν ἐπιστημονικῶν ἀνακοινώσεων καί τῶν δημοσίων διαλέξεών της – ὅλα αὐτὰ πρέπει νά γίνονται εὐρύτερα γνωστὰ στὴν ἑλληνικὴ κοινωνία, ἢ ὅποια δικαίως μὲν προσβλέπει μὲ σεβασμὸ καί προσδοκίες στὸ Ἴδρυμα αὐτό, ἀδίκως ὅμως ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀγνοεῖ, καί γιὰ τοῦτο ὑποτιμᾷ ἐνίοτε, τὸ συντελούμενο σ' αὐτὸ ἔργον. Θὰ πρέπει, συνεπῶς, νά ἐνταθεῖ ἡ προσπάθεια, πού καταβάλλεται κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, τῆς γνωστοποιήσεως στὸ εὐρύτερο κοινὸ τοῦ ἔργου τῆς Ἀκαδημίας χωρὶς ὑπερβολές διαφημίσεως, πού δὲν ἀρμόζουν σὲ κόπους καί ἐπιτεύγματα πνευματικά.

Ἄλλὰ οἱ σύγχρονοι καιροὶ ἔχουν ἀπὸ ὅλους τοὺς πνευματικούς θεσμοὺς ἰδιάζουσες ἀπαιτήσεις καί προβάλλουν ἐν πολλοῖς καινοφανεῖς προκλήσεις ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐποχὴ, κατὰ τὴν ὁποία ἰδρύθηκε ἡ Ἀκαδημία. Ἀπάδει ἐντελῶς σὲ ὁποιοδήποτε πνευματικὸ θεσμὸ ἡ λέξις «ἐκσυγχρονισμός». Οἱ πνευματικοὶ θεσμοὶ εἶναι, ἢ πρέπει νά εἶναι, φορεῖς σταθερῶν ἀξιῶν καί ἰδεῶν, οἱ ὁποῖες νά ἀντέχουν στὸ χρόνο, διαφορετικὰ δὲν μποροῦν νά προσφέρουν τίποτε στόν ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος σὲ κάθε ἐποχὴ καί ὑπὸ ὁποιοσδήποτε συνθήκης δὲν ἐπίζητεῖ στὸ βάθος ἄλλο τίποτε, παρὰ τὴ διάσωση καί ἀνάπτυξη τῆς ἐλευθέρης καί ἀξιοπρεποῦς ὑπάρξεώς του ὡς «εἰκόνας τοῦ Θεοῦ» προωρισμένης νά δημιουργεῖ καί νά προσδεύει ἀπολαμβάνοντας τοὺς καρποὺς τῶν κόπων του μὲ εἰρήνη, δικαιοσύνη καί ἀγάπη. Τίποτε τὸ «νεώτερο» ἀπὸ τίς αἰώνιες αὐτὲς ἀλήθειες δὲν μπορεῖ νά ὑπηρετήσῃ καί προβάλλῃ οἰοσδήποτε πνευματικὸς θεσμός. Ἀπλῶς καλεῖται νά τίς προσαρμόσει στὰ σύγχρονα προβλήματα κάθε ἐποχῆς, καί μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ νά συμβάλῃ στὴν ἐπίλυσή τους.

Στόν ὀλίγο χρόνο, πού μοῦ ἀπομένει ἀπὸ τὴν πρώτη αὐτὴ ὁμιλία μου ὡς Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας, ἐπιτρέψατέ μου νά ἀναφερθῶ μὲ ἄκρα συντομία σὲ ὠρισμένα σύγχρονα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἐνδιαφέρουν ἄμεσα κάθε πνευματικὸ θεσμὸ, μάλιστα δὲ ἐκεῖνον τοῦ ἀνωτάτου πνευματικοῦ ἰδρύματος τῆς χώρας μας, καί πρὸς τὰ ὁποῖα καλεῖται νά στρέψῃ τὸ ἐνδιαφέρον του καὶ αὐτό, ἀνταποκρινόμενο ἔτσι στίς ἀπαιτήσεις καί τίς προκλήσεις τῶν καιρῶν.

1. Τὸ πρῶτο θέμα, πού ἐνδιαφέρει κατὰ τρόπον ἄμεσον καί ἐπιτακτικὸν τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο, εἶναι ἡ προστασία τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἐλευθέρου καί μοναδικοῦ προσώπου ἀπὸ τίς προόδους καί τὰ ἐπιτεύγματα τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνικῆς. Ὅμιλῶ γιὰ «προστασία», ὄχι γιὰ τὸ ἐπιτεύγματα αὐτὰ εἶναι καθαυτὰ δαιμονικά – ἐντελῶς ἀντίθετα, θὰ μπορούσε κανεὶς νά τὰ θεωρήσῃ κατ' ἀρχὴν ὡς εὐεργεσία γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀλλὰ τὰ ἠθικά διλήμματα, πού δημιουργοῦν, εἶναι σχεδὸν ἐφιαλτικά. Ὅλοι πλέον κάνουν λόγο γι' αὐτά. Ἡ Γενετικὴ μηχανικὴ ὑπόσχεται θεραπείες ἀσθενειῶν, ἀλλὰ καί προοιωνίζεται τουλάχιστον τὴ δυνατότητα μετατροπῆς τοῦ

ἀνθρώπου σὲ πράγμα, τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος σὲ ὑλικὸ πρὸς χρῆσιν, ἀκόμα καὶ γιὰ ἐμπορικοὺς σκοποὺς, τὴν ἀπώλεια τῆς μοναδικότητος τοῦ κάθε προσώπου μὲ τὴν παραγωγή ἀντιγράφων του κατὰ βούλησιν (ἄραγε ποίου τῆ βούλησι;), τὴν ὑπαγόρευση (ἀπὸ ποιὸν ἄραγε καὶ γιὰ ποιούς σκοπούς;), τοῦ φύλου καὶ ἄλλων φυσικῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ ἀνθρωπίνου ἐμβρύου, καὶ ἄλλα παρόμοια, γιὰ τὰ ὅποια ἀκούγονται φωνῆς ἀνησυχίας στίς μέρες μας ἀπὸ παντοῦ. Τίποτε ἴσως δὲν εἶναι τόσο σημαντικὸ καὶ κρίσιμο στίς μέρες μας ὅσο ἡ θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ κατοχύρωση τῆς ἀξίας τοῦ προσώπου. Ἡ σύγχυση, πού ἔχει ἐπικρατήσῃ, τῆς ἐννοίας τοῦ προσώπου μὲ ἐκείνην τοῦ ἀτόμου ἔχει ὀδηγήσῃ τὸν πολιτισμὸ μας στὸ νὰ θεωρεῖ ὡς ὕψιστο ἀγαθὸ τὴν ἀτομικὴ εὐτυχία καὶ νὰ θυσιάζει στὸ βωμὸ τῆς τὸν ἄνθρωπο ὡς μοναδικὴ καὶ ἀνεπανάληπτη ὄντοτητα μετατρέποντάς τον σὲ ὄργανο καὶ μέσο προαγωγῆς τῆς γνώσεως ἢ τῆς οἰκονομικῆς εὐημερίας. Ἀλλὰ τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο δὲν μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει μὲ καμία δικαιολογία μέσον πρὸς σκοπὸν, ὅσον ἱερὸς καὶ ἂν εἶναι αὐτός, ἀφοῦ εἶναι τὸ ἴδιο ὁ ὕψιστος καὶ ἱερώτατος σκοπός, ἡ εἰκόνα καὶ ὁμοίωση τοῦ ἴδιου τοῦ Θεοῦ. Ὅλοι οἱ πνευματικοὶ θεσμοί, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐξέχουσα θέση ἔχουν ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Ἀκαδημία, καλοῦνται σήμερα νὰ ὑπερασπιστοῦν μὲ κάθε μέσο στὴ διάθεσή τους τὴν ἀπόλυτη ἱερότητα καὶ μοναδικότητα τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, καὶ νὰ τὸ προστατεύσουν ἀπὸ τὴν ἐνσκήψασα ἐπιδρομὴ τῶν διαφόρων σκοπιμοτήτων, πού μὲ τὸ δέλεαρ τῆς εὐημερίας καὶ τῆς προαγωγῆς τῆς γνώσεως τὸ ἀπειλεῖ μὲ ὑποτίμηση ἢ καὶ ἀφανισμό. Διαπρεπῆ μέλη τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἔχουν ἤδη ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ καὶ ἀπὸ ἄλλους χώρους ἐκφράσει τις ἀπόψεις τους ὡς πρὸς τὰ θέματα αὐτά. Ἡ Ἀκαδημία ὅμως ὡς θεσμὸς θὰ μπορούσε πολλὰ νὰ κάμει, εἴτε αὐτὸ τῆς ἤθελε ζητηθεῖ, ὅπως θὰ ἔπρεπε, εἴτε μὲ δική της πρωτοβουλία. Μεταξὺ αὐτῶν θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ ἀναφέρει:

α) Τὴν ἴδρυση εἰδικῆς ἔδρας Βιοηθικῆς (ἢ μὲ ἄλλην ὀνομασίαν), ἡ ὅποια θὰ καλύψει τὸν πολυσύνθετο χῶρο τῶν θεμάτων, πού ἀπτονται τῶν ἐπιστημονικῶν, τεχνικῶν, φιλοσοφικοθεολογικῶν καὶ νομικῶν προβλημάτων, τὰ ὅποια δημιουργεῖ ἢ πρόοδος τῆς ἐπιστῆμης σήμερα. Ἡ Βιοηθικὴ ἦταν ἄγνωστη στοὺς ἰδρυτὰς τῆς Ἀκαδημίας, διότι καὶ τὰ προβλήματα, πού τὴν ἀπασχολοῦν, ἦταν τότε ἀνύπαρκτα. Σήμερα ὅμως ἡ ἔδρα αὐτὴ ἀναγνωρίζεται ταχύτατα ὡς ἀναγκαία στὰ Πανεπιστήμια τοῦ κόσμου. Δὲν εἶναι βεβαίως εὐκόλο νὰ εὑρεθοῦν τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα πού θὰ καλύπτουν μὲ τις γνώσεις καὶ τὴν ἔρευνά τους ὅλες τις πτυχῆς τοῦ πολυσυνθέτου αὐτοῦ ἀντικειμένου οὔτε εἶναι εὐκόλο νὰ καταταγεῖ μιὰ τέτοια ἔδρα στὴν ὑπάρχουσα δομὴ τῶν Τάξεων τῆς Ἀκαδημίας. Ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ δύναται νὰ τὰ ἀντιμετωπίσει καὶ μελετήσῃ ἡ Ὀλομέλεια τῆς Ἀκαδημίας, ἂν συμφωνήσῃ ὡς πρὸς τὴν ἀνάγκην ἰδρύσεως μιᾶς τέτοιας ἔδρας.

β) Τὴν Ἰδρυση Γραφείου (ἢ καὶ Κέντρου) Βιοηθικῆς, τὸ ὅποιο θὰ ἐπιλαμβάνεται τῆς μελέτης τῶν ἐκάστοτε ἀνακυπτόντων ζητημάτων βιοηθικῆς, τὰ ὅποια

άπασχολούν την διεθνή κοινή γνώμη, και περί τῶν ὁποίων θὰ εἰσηγεῖται, ἐὰν χρειασθεῖ, τὴ λήψη ἀποφάσεων ἀπὸ τὴν Ὀλομέλεια τῆς Ἀκαδημίας.

γ) Τὴ συμμετοχὴ τῆς Ἀκαδημίας δι' ἐκπροσώπου τῆς στὰ ἐπίσημα ὄργανα ὀργανισμῶν Δημοσίου Δικαίου, τὰ ὁποῖα ἀσχολοῦνται μὲ ζητήματα Βιοηθικῆς. Ἡδὴ μὲ τὸ Νόμο 2667/1998 ἡ Πολιτεία ἱδρύσει «Ἐθνικὴ Ἐπιτροπὴ Βιοηθικῆς», ἡ ὁποία ὑπάγεται στὸν Πρωθυπουργὸ καὶ ἔχει ὡς ἀποστολὴ «τὴ διαρκῆ παρακολούθησι τῶν θεμάτων πού σχετίζονται μὲ τὴς ἐφαρμογὰς τῶν βιολογικῶν ἐπιστημῶν καὶ τὴ διερεύνησι τῶν ἠθικῶν, κοινωνικῶν καὶ νομικῶν διαστάσεων καὶ ἐπιπτώσεων τους». Ἐπίσης, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔχει συστήσει Ἐπιτροπὴ Βιοηθικῆς, ἡ ὁποία ἀναπτύσσει ἀξιόλογη δράσι. Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν θὰ ἦταν δυνατὸν διὰ τοῦ εἰδικοῦ Γραφείου τῆς νὰ συνεργάζεται μὲ τὰ ὄργανα αὐτά, καὶ νὰ ἀξιῶσει νὰ ἀκούγεται ἡ φωνὴ τῆς καὶ νὰ γνωμοδοτεῖ, σύμφωνα μὲ τὴς διατάξεις τοῦ ἰδρυτικοῦ νόμου τῆς, πρὸς τὴν Κυβέρνησι καὶ περὶ θεμάτων αὐτῆς τῆς φύσεως.

Ἄς σημειωθεῖ, ὅτι ἤδη ἀπὸ τὸ 1997 ὑφίσταται ἡ Σύμβασι τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης γιὰ τὰ «Ἀνθρώπινα δικαιώματα καὶ τὴ Βιοηθικὴ», ἐπικυρωμένη ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Πολιτεία μὲ τὸ Νόμο 2619/1998, διάσημες δὲ Ἀκαδημίες, ὅπως ἐκείνη τοῦ Βατικανοῦ, ἔχουν θέσει σὲ λειτουργίαν ὄχι ἀπλῶς ἕδρες, ἀλλὰ αὐτοτελεῖ ὄργανα ὅπως ἡ «Ἀκαδημία γιὰ τὴ Ζωή».

2. Τὸ δεῦτερο σοβαρὸ θέμα, πού ἀπασχολεῖ σήμερα ἐντονότατα τὴς ἀνθρώπινες κοινωνίες, εἶναι ἐκεῖνο τῆς προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Κανένα ἴσως ἄλλο πρόβλημα δὲν εἶναι τόσο ἐφιαλτικὸ—γιὰ ὅσους βέβαια ἐνδιαφέρονται νὰ δοῦν λίγον πρὸς πέρα ἀπὸ τὸν κοντόφθαλμον εὐδαιμονισμό τῶν συγχρόνων κοινωνιῶν μας— ὅσο ἡ καταστροφὴ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, ἡ ὁποία συντελεῖται ταχύτατα στὴς μέρες μας. Ὁ ἄκρατος καταναλωτισμὸς, ὁ ὁποῖος ἐνθαρρύνεται ἀπὸ τὴν ἀνάδειξι τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως σὲ ὕψιστον ἰδανικὸ καὶ στόχον τῶν δυτικῶν κυρίως, ἀν καὶ ὄχι μόνον, κοινωνιῶν τῆς ἐποχῆς μας, ὀδηγεῖ στὴ ραγδαίαν καταστροφὴ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, τὸ ὁποῖον πιέζεται νὰ προσφέρει στὴν ἀδηφάγον καταναλωτικὴ μανία μας περισσοτέρους πόρους, ἀπὸ ὅσους φυσικῶς διαθέτει, βιαζόμενον μάλιστα κατὰ τρόπο βάνανσο μὲ τεχνικὰ καὶ χημικὰ ἐπεμβάσεις μέχρι σημείου διαταραχῆς τῶν κλιματολογικῶν ἰσορροπιῶν τοῦ πλανήτη μας, φονικῆς σχεδὸν μολύνσεως τῆς ἀτμοσφαιρας, ἐξαφανίσεως ζωικῶν εἰδῶν καὶ οἰκοςυστημάτων, καταργήσεως κάθε αἰσθητικῆς ἀξίας στὴ χρησιμοποίησι τοῦ φυσικοῦ χώρου, καὶ πολλῶν ἄλλων αὐτόχρημα καταστροφικῶν συνεπειῶν, ὅχι μόνον γιὰ τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον, ἀλλά, ἀλλοίμονο—καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ τραγικόν— γιὰ τὴς μελλοντικὰς γενεάς, οἱ ὁποῖες σὲ τίποτε δὲν εὐθύνονται γιὰ τὸν κόσμον πού τοὺς κληροδοτοῦμε.

Ἄτυχῶς, τὸ πρόβλημα αὐτὸ ἔχει ἀφεθεῖ σχεδὸν ἀποκλειστικὰ στοὺς πολιτικοὺς καὶ τοὺς τεχνοκράτες, καὶ λησμονεῖται ὅτι πρόκειται γιὰ πρόβλημα κατ' ἐξοχὴν πνευματικὸ καὶ ἠθικόν. Τὸ οἰκολογικὸ πρόβλημα, ὅπως ἀπέδειξαν μελέτες εἰδικῶν

ιστορικῶν, ἔχει τὶς ρίζες του σὲ μιὰ συγκεκριμένη ἀντίληψη τοῦ Δυτικοῦ Χριστιανισμοῦ γιὰ τὸν ἄνθρωπο ὡς ἐξουσιαστὴ τῆς φύσεως, δὲν μπορεῖ δὲ ποτὲ νὰ ἐπιλυθεῖ χωρὶς νὰ μεταβληθεῖ ἡ πνευματικὴ στάση καὶ νοοτροπία τοῦ ἀνθρώπου. Ἰδιαιτέρως στὶς δημοκρατικὲς κοινωνίες, ὅπου ἡ κοινὴ γνώμη διαδραματίζει πρωτεύοντα ρόλον, καμμιά πολιτικὴ δύναμη δὲν μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπίσει αὐτὸ τὸ πρόβλημα χωρὶς τὴ συναίνεση τῶν πολιτῶν, τῶν ὁποίων ὅμως τὸ φρόνημα καὶ ἡ συνείδηση διαμορφώνονται ἀπὸ πνευματικὲς δυνάμεις καὶ παράγοντες, ποὺ ἔχουν σχέση ἄμεση μὲ τὴν παιδεία, τὴ θρησκεία καὶ εὐρύτερα τὸν πολιτισμό. Οἱ πρωτοβουλίες, ποὺ ἀνέπτυξε τὰ τελευταῖα χρόνια τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο γιὰ τὸ οἰκολογικὸ πρόβλημα μὲ τὰ διάσημα πλέον διεθνῆ συμπόσια του γιὰ τὸ περιβάλλον καὶ ἄλλες συναφεῖς ἐνεργειές του, κατέδειξαν πόσο ἀναγκαῖα, ἀλλὰ καὶ ἐπωφελῆς, εἶναι ἡ συνεργασία θεολογίας καὶ ἐπιστήμης γιὰ τὴ διαμόρφωση σωστῆς οἰκολογικῆς συνειδήσεως στὶς σύγχρονες κοινωνίες, πέρα τῶν ποικίλων πρακτικῶν ὠφελημάτων ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τὴ συνεργασία ἐπιστημόνων καὶ θρησκευτικῶν ἢ ἐκκλησιαστικῶν λειτουργῶν στὴν ἀντιμετώπιση καὶ ἐπίλυση συγκεκριμένων οἰκολογικῶν προβλημάτων. Ἡ προστασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, ὡς πρόβλημα πνευματικὸ καὶ ὄχι ἀπλῶς τεχνικὸ καὶ πρακτικὸ δὲν μπορεῖ νὰ ἀφήσει ἀδιάφορο κανένα πνευματικὸ ἴδρυμα τῆς χώρας. Εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ μελετηθοῦν σὲ βάθος ὅλες οἱ πτυχές τοῦ προβλήματος καὶ νὰ συνεργασθοῦν στενὰ ἐπιστήμη, Ἐκκλησία καὶ Τεχνική, ὥστε νὰ ἐπανακτηθεῖ ἡ ἰσορροπία μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ φύσεως, ἡ ὁποία διαταράχθηκε ἐξ αἰτίας τῆς πλεονεξίας καὶ τῆς ὑπεροφίας τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν διαθέτει ἤδη εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν προστασία τοῦ περιβάλλοντος, ἔχει θέσει δὲ ὑπὸ τὴν αἰγίδα της καὶ τὴν Ἐπιτροπὴ Μελέτης τῆς Παγκόσμιας Μεταβολῆς (IGBP-GLOBAL CHANGE). Οἱ ἐπιτροπές αὐτές, δραστηριοποιούμενες ἀκόμη περισσότερο, θὰ μπορούσαν νὰ καταστήσουν τὴ φωνὴ τῆς Ἀκαδημίας εὐρύτερα ἀκουστὴ σὲ θέματα προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, τόσο γενικότερα ὅσο καὶ σὲ σχέση μὲ εἰδικὰ περιβαλλοντικὰ ζητήματα, ποὺ κατὰ καιροὺς ἀναφύονται παγκοσμίως, ἀλλὰ καὶ κυρίως στὴ χώρα μας, λόγῳ συγκεκριμένων ἰδιωτικῶν ἢ καὶ κυβερνητικῶν ἐνεργειῶν.

3. Ὑπάρχει, τέλος, μιὰ σειρά προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν εἰδικὰ στὸν ἐλληνικὸ πολιτισμὸ καί, θὰ μπορούσε νὰ πεῖ κανεὶς, στὴν ἴδια τὴν ἰδιοπροσωπία καὶ ταυτότητα τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἡ Ἀκαδημία, ὡς ἐκ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀποστολῆς της, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μείνει ἀδιάφορη. Τὰ προβλήματα αὐτὰ συνδέονται κυρίως μὲ τὴν πλήρη πλέον ἐνσωμάτωση τῆς Ἑλλάδος στὴν ἐνωμένη Εὐρώπη καὶ κατ' ἐπέκταση στὸν πολιτισμικὸ χῶρο τοῦ λεγομένου δυτικοῦ κόσμου, περιλαμβάνουν δὲ ζητήματα ἀναφερόμενα στὴ θρησκευτικὴ ζωὴ, τὸν πολιτισμὸ γενικά, καὶ τὴ γλῶσσα εἰδικότερα.

Ὡς πρὸς τὴ θρησκευτικὴ ζωὴ, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τὸ κυρίαρχο στοιχεῖο

τοῦ ἑλληνισμοῦ ἀποτελεῖ ἡ Ὁρθοδοξία, ἡ παράδοση δηλαδή τοῦ Χριστιανισμοῦ, πού ἀνάγεται στή μακραιώνη κατανόηση καί βίωση τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ ὑπό τήν ἐπίδραση κυρίως τῶν Ἑλλήνων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ ἤθους, τῆς λατρείας καί τοῦ Μοναχισμοῦ, ὅπως αὐτά διαμορφώθηκαν στό Βυζάντιο, καί ὅπως ἔφθασαν μέχρι τόν σημερινό Ἑλληνα διά μέσου τῶν ἀγώνων ἐπιβίωσης τοῦ Γένους κατὰ τήν μακρά περίοδο τῆς δουλείας του στόν ὀθωμανικό ζυγό ὑπό τήν πνευματική ἡγεσία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί εἰδικότερα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἡ παράδοση αὐτή διακρίθηκε μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου, ἐνίοτε μέχρις ἀντιθέσεως ἢ καί πολεμικῆς, ἀπό ἐκείνην πού ἀναπτύχθηκε ὑπό τήν ἐπίδραση τῶν Λατίνων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἀρχικῶς κυρίως τοῦ ἱεροῦ Αὐγουστίνου καί ἀργότερα τοῦ Σχολαστικισμοῦ κατὰ τόν Μεσαίωνα, γιά νά φθάσει, ἐπικουρούμενη ἀπό ἀτυχῆ καί ἀπαράδεκτα ἱστορικά γεγονότα, ὅπως οἱ Σταυροφορίες καί διάφορες μορφές καί μέθοδοι προσηλυτισμοῦ, στή δημιουργία ἀντιδυτικῆς νοοτροπίας μεταξύ τῶν Ὁρθοδόξων. Ἡ νοοτροπία αὐτή ὀδήγησε στήν ἀντίληψη ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία ἀποτελεῖ τήν «καθ' ἡμᾶς Ἀνατολή», καί κατὰ συνέπειαν ξένο σῶμα στό χῶρο τῆς Δύσεως, καθιστώντας ἔτσι τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία οἰονεῖ τροχοπέδη στήν πολιτισμική ἐνσωμάτωση τῆς Ἑλλάδος στόν Εὐρωπαϊκό χῶρο.

Πράγματι, ἀκούγεται σήμερα ἀπό πολλούς, ἡ γνώμη ὅτι ἡ Ἐκκλησία δέν ἀντιλαμβάνεται τίς ἀπαιτήσεις τῆς ἱστορίας καί ἐπιμένει νά μᾶς καθλώνει στό παρελθόν. Ἀπό τήν ἐποχή τοῦ κινήματος τῶν Σλαβοφίλων στή Ρωσία περὶ τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰώνα, καί τήν ἐμφάνιση καί διάδοση τῶν ἀπόψεων τοῦ ἀειμνήστου Φώτη Κόντογλου στή χώρα μας, Ὁρθοδοξία καί Δύση ἔχουν καταστῆ περίπου ἀλληλοαποκλειόμενες ἔννοιες. Εἶναι, συνεπῶς, ὀξύτατο καί κατεπεῖγον τὸ πρόβλημα τῆς σχέσεως Ὁρθοδοξίας τόσο μέ τήν ἑλληνική ἰδιοπροσωπία ὅσο καί μέ τή λεγομένη Δύση. Εἶναι, πράγματι, ἡ Ὁρθοδοξία «ἡ καθ' ἡμᾶς Ἀνατολή» ἢ εἶναι τόσο οἰκουμενική στή φύση της ὥστε νά μὴ μπορεῖ νά νοηθεῖ χωρὶς τή Δύση; Εἶναι ἡ Δύση ὁ ἀντίπαλος τῆς Ὁρθοδοξίας ἢ εἶναι ὁ φυσικός της χῶρος, τὸν ὁποῖον οἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες φρουροῦσαν ἐπὶ αἰῶνες μέ θυσίες μέχρις αἵματος ἀπὸ τίς ἐπιβουλές τῆς Ἀνατολῆς; Εἶναι ἡ Παλαιὰ Ρώμη νοητὴ χωρὶς τὴ Νέα Ρώμη στήν πολιτισμική ἐνότητα πού λέγεται Εὐρώπη;

Ἐρωτήματα ὅπως αὐτὰ δέν εἶναι ρητορικά, ἀλλὰ ἔχουν βαθύτατο ὑπαρξιακὸ ἀντίκρουσμα, ἰδιαίτερα στίς μέρες μας μέ τήν ἐνσωμάτωση τῆς χώρας μας στήν Εὐρώπη, ἀφοῦ κάθε διχοτόμηση μεταξύ θρησκευτικοῦ βιώματος καί πολιτισμοῦ ἢ ἀκόμη καί πολιτικῆς πρακτικῆς, θά ἔχει ὀλέθριες συνέπειες γιά τὸν Ἑλληνα πολίτη τῆς Εὐρώπης. Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἔχει τὴ δυνατότητα νά ἐντάξει στὰ ἐρευνητικὰ προγράμματά της τήν ἔρευνα τῆς σχέσεως ἑλληνισμοῦ-Ὁρθοδοξίας-Δύσης, θά παρακολουθεῖ δὲ ἐκ τοῦ πλησίον, θά ἐνθαρρύνει καί θά ἐπιβραβεύει κάθε σημαντικὴ ἐρευνητικὴ καί συγγραφικὴ προσπάθεια πρὸς τήν κατεύθυνση αὐτή.

Ὡς πρὸς τὴ γλῶσσα καὶ τὴ θέση της μέσα σὲ μιὰ ραγδαία ἐνοποιούμενη Εὐρώπη ἢ καὶ παγκόσμια κοινωνία, ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν εἶναι ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν ἰδρυτικὴ της πράξι ὑποχρεωμένη νὰ μεριμνᾷ καὶ νὰ ἔχει λόγο. Τὸ σύγχρονο μεγάλο πρόβλημα τῆς Εὐρώπης εἶναι ὅτι ἡ ἐποχὴ καὶ κοινωνία τῆς πληροφορικῆς, πού ἀναπτύσσεται, μπορεῖ νὰ ὀδηγήσει στὴν ἐξαφάνιση τῶν ἐθνικῶν ἰδιαιτεροτήτων καὶ τὸν θρίαμβο τῆς μιᾶς γλώσσας ἀπλουστευμένης ὥστε νὰ ὑπηρετεῖ πρακτικούς σκοπούς, πού ἀναπόφευκτα καταλήγει στὸν ἓνα τρόπο σκέψεως, ἐστερημένον ἀπὸ τὸν πνευματικὸ πλοῦτο τῶν λαῶν. Ὑπάρχει ὁρατὸς ὁ κίνδυνος νὰ ὀδηγηθῶμε σὲ μιὰ μονογλωσσικὴ ἐρημίᾳ, καὶ αὐτὸ θὰ εἶναι καταστροφικὸ γιὰ τὴν ἴδια τὴν Εὐρώπη καὶ τὸν πλοῦτο τῆς πολύμορφης πολιτισμικῆς κληρονομιάς της. Θὰ πρέπει νὰ διακηρυχθεῖ μὲ κάθε τρόπο ὅτι ὅσο καὶ ἂν πρακτικοὶ λόγοι ἐπιβάλλουν τὸν περιορισμὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν χρησιμοποιουμένων στὴν ἐνωμένη Εὐρώπη γλωσσῶν, ἡ ἰσότιμη μεταχείριση καὶ καλλιέργεια τῶν ἐπὶ μέρους ἐθνικῶν γλωσσῶν εἶναι ὑψίστη ἀνάγκη γιὰ τὴν ἴδια τὴν Εὐρώπη.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἀπέσπασε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐνθουσιώδη τὴν ἐπικρότηση τῆς κοινῆς γνώμης στὴν διακήρυξη τῶν μελῶν της γιὰ τὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα. Θὰ ἐξακολουθήσει νὰ παρακολουθεῖ καὶ νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸ θέμα αὐτό. Ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν φορέας τοῦ πολιτισμοῦ μας, ὁ ὁποῖος στὴν περίπτωσή αὐτὴ συμβαίνει νὰ εἶναι καὶ γεννήτωρ τῆς Εὐρώπης. Καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο θὰ συνεχισθεῖ ἀμείωτη ἡ ἐργώδης προσπάθεια τῆς ὀλοκληρώσεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσας, ἴσως δὲ νὰ ἦταν εὐστοχη καὶ μιὰ προσπάθεια, ἀνάλογη μὲ αὐτὴ ξένων ἐθνικῶν Ἀκαδημιῶν, νὰ ἐκδοθεῖ καὶ ἐπίτομο Λεξικὸ τῆς ὁμιλουμένης σήμερα ἐλληνικῆς γλώσσας, πού νὰ φέρει τὴ σφραγίδα καὶ τὸ κῦρος τῆς Ἀκαδημίας.

Ἐξοχώτατε Κύριε Πρόεδρε τῆς Δημοκρατίας,
Κυρίες καὶ Κύριοι,

Αὐτὲς τίς σκέψεις ἔκρινα καλὸ νὰ συμερισθῶ μαζί σας κατὰ τὴν ἐπίσημη ἐγκατάστασή μου στὴν προεδρία τοῦ ἀνωτάτου πνευματικοῦ Ἰδρύματος τῆς χώρας μας, κατὰ τὴν ὁποία, σύμφωνα μὲ παλαιὸ ἔθος, ὁ νέος Πρόεδρος ἀναφέρεται σὲ θέματα πού ἀφοροῦν στὸ ἔργο τῆς Ἀκαδημίας.

Ὅσα εἶχατε τὴν εὐγένεια καὶ ὑπομονὴ νὰ ἀκούσετε δὲν ἔχουν τὸν χαρακτήρα προγραμματικῶν δηλώσεων. Πρόκειται μᾶλλον γιὰ τὴν ἔκφραση τοῦ τρόπου, μὲ τὸν ὁποῖον ἀντιλαμβάνεται ὁ νέος Πρόεδρος τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ Ἰδρύματος τὴν σύγχρονη πραγματικότητα, μέσα στὴν ὁποία ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν καλεῖται νὰ ἐκπληρώσει τὸ πνευματικὸ της χρέος καὶ νὰ δικαιώσει, ὅσο εἶναι δυνατόν, τίς προσδοκίες ὅσων ἐπιζητοῦν τὴ ζωντανὴ ἡγετικὴ παρουσία της στὸ σύγχρονο κόσμος. Ὁ κόσμος ἀναμένει πολλὰ ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία καὶ εἶναι ἔτοιμος, ὅπως ἀπέδειξεν ἡ ἀπονομὴ τῶν

βραβείων κατά τὸ τέλος τοῦ προηγουμένου ἔτους, νὰ ἐπιχροτήσῃ κάθε ἐνέργειά της, ἢ ὅποια τὴν καθιστᾷ παροῦσα ἐνεργῶς στὶς πνευματικὲς ἀναζητήσεις τῆς ἐποχῆς μας. Αὐτὴ τὴν παρουσία στὶς σύγχρονες πνευματικὲς ἀνάγκες καὶ προκλήσεις θὰ ἐπιδιώξει ἡ Ἀκαδημία καὶ κατὰ τὸ νέον ἔτος. Ὁ Θεὸς ἅς εἶναι βοηθὸς στὸ ἔργο της.

Σᾶς εὐχαριστῶ.